

Çek Cumhuriyeti

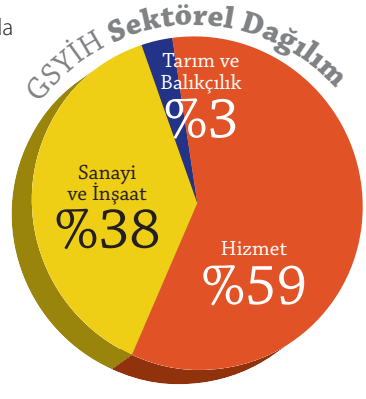
ORTA AVRUPA'NIN YÜKSELEN DEĞERİ

Orta Avrupa'nın en gelişmiş ülkesi Çek Cumhuriyeti'nin ekonomi grafiği son yıllarda olumlu yönde gelişim gösteriyor. 2010 yılında büyüme değerlerinin artıya dönmesiyle birlikte ülke ekonomisi bir toparlanma sürecine girmiş bulunuyor.

Yunanistan, İrlanda ve Portekiz'in içinde bulunduğu mali krizleri uzaktan izleyen Çek Hükümeti, ekonomiyi 2010 yılında küresel krizin etkilerinden kurtarmayı başararak, yüzde 2,2 oranında büyüme gerçekleştirdi. Artan dış talep sayesinde, bir önceki yıl yüzde 13,5 daralan sanayi üretimi 2010 yılında yüzde 11,1 arttı. Bu bağlamda, işsizlik oranı 2010'un son çeyreğinde yüzde 7'ye geriledi. Çek Cumhuriyeti Merkez Bankası, ekonominin 2011 yılında yüzde 1,6 oranında büyüyeceğini ve yıl sonunda kriz öncesi seviyeye tekrar ulaşabileceğini tahmin ediyor.

GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM

Çek Cumhuriyeti'nin ekonomik kalkınmasında 1950 ve 60'lı yıllardaki ağır sanayi hamlelerinin payı oldukça büyük. Ülke kazandığı bu ivme ile 1980'li yıllarda daha çok kimya-ilaç sektörüne yatırım yaparak kişi başına düşen milli gelirini 25,201 dolara kadar yükseltti. Bugün de ülke ekonomisinin belirleyici unsuru sanayi olup, GSYİH'nın yüzde 34'ünü, istihdamın yüzde 40'ını sağlıyor. Sanayi üretiminde büyük iş kollarını otomotiv, elektronik, makine ve ekipman, cam ile savunma sanayisi oluşturuyor. Orta Avrupa'nın ilk otomobil üreticisi ve en eski üç otomobil firmasına sahip olan Çek Cumhuriyeti'nde yılda ortalama 1 milyon araç üretiliyor.



Kömür kaynaklı enerji üretimiyle dikkat çeken ülkede, son 5 yılda enerji üretim yapısı nükleer enerji lehine döndü. Çek Cumhuriyeti, dünya çapında bu alandaki payını yüzde 29,9'a yükseltti.

Ülkede son yıllarda açılan büyük alışveriş merkezlerinin sayısı da dikkat çekiyor. 10 binin üzerinde gıda ve gıda dışı ürün satan büyük mağazalara sahip olan ülkede perakende sektörü büyük bir gelişme gösteriyor.

Avrupa'nın ulaşımını sağlayan belli başlı akarsularının geçtiği Çek Cumhuriyeti toprakları tarıma elverişli olduğu kadar lojistik bir üs olarak Avrupa'nın sınır merkezi konumunda. Ülke demir yolu, kara yolu ve nehir ulaşımında gelişmiş bir altyapıya sahip. AB üyesi olan ülkeyi yılda 105 milyon turist ziyaret ediyor.

Çek Cumhuriyeti'ne yabancı yatırımcıların ilgisi



Hazırlayan: **Gülder DEMİR**
gulder.demir@dunya.com







Dış Ticaret Göstergeleri **(Milyar Dolar)**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
İhracat	78	95	120	146	113	132
İthalat	76	93	117	142	105	125
Hacim	154	188	237	288	218	257
Denge	2	2	3	4	8	7

Kaynak: *The Economist Intelligence Unit*







Genel **Ekonomik Göstergeler**

	2006	2007	2008	2009	2010b	2011c	2012c
GSYİH (Milyar Dolar)	143	174	216	190	193	190	192
Büyüme (%)	6.8	6.1	2.5	-4.1	2.1	2.0	3.3
Kişi Başına GSYİH ($)	22.335	24.418	25.586	24.771	25.451	26.371	27.901
Cari Denge (Milyar $)	-3.558	-5.747	-1.255	-2.146	-7.037	-7.401	-8.079
Enflasyon (%)	2.5	2.8	6.3	1.0	1.6	1.0	2.0
İhracat (Milyar $)	95	123	146	113	128	142	157
İthalat (Milyar $)	92	117	140	103	119	133	149

b: *Gerçek Değerler* ***c:*** *EIU Tahminleri* ***Kaynak:*** *The Economist Intelligence Unit, Country Report, 2011*

de her geçen gün artıyor. Toplam yabancı sermaye yatırımı 2010 yılında 27.8 milyar dolar girişle toplamda 129.5 milyar dolara ulaşmış bulunuyor. Ülkeye yapılan yabancı sermaye yatırımlarının yaklaşık yüzde 54'ü hizmet, yüzde 35'i imalat sektörüne olup, Çek sermayesi ise son yıllarda enerji yatırımlarına yoğunlaşıyor. Çek Cumhuriyeti'nin yurt dışı yatırımları ise 2010 yılında bir önceki senenin yaklaşık üç katına çıkarak 1,7 milyar dolara ulaştı.

EKONOMİK İLİŞKİLER

Çek Cumhuriyeti'nin ticari ve ekonomik ilişkilerinin ağırlıklı olarak AB ülkeleri odaklı olması nedeniyle, AB'nin ekonomik büyüme düzeyi, Çek Cumhuriyeti'nin dış ticaret dengesine ve ekonomisine doğrudan yansıyor. 2010'da toplam ihracatının yüzde 83,9'unu, ithalatının ise yüzde 63,4'ünü AB ülkeleri ile gerçekleştiren Çek Cumhuriyeti'nin dış ticaret partnerlerinin başında Almanya geliyor.

Çek Cumhuriyeti en önemli ihracatını Almanya, Slovakya ve Polonya olmak üzere bu üç sınır ülkesine yapıyor. Bu üç ülkeye yapılan ihracatın toplamı, toplam ihracatın yaklaşık yüzde 50'sini oluşturuyor. Türkiye yüzde 1,2 ile Çek Cumhuriyeti'nin ihracat sıralamasında 18'inci sırada yer alıyor.

Çek Cumhuriyeti, ithalatının yüzde 26,9'unu yine komşusu Almanya ile yaparken, ithalat sıralamasında Çin Halk Cumhuriyeti ikinci, Rus Federasyonu üçüncü sırada yer alıyor. Türkiye ise ithalat sıralamasında 0,6 ile 23'üncü sırada.

Türkiye'den ithalatında otomotiv, ana ve yan sanayi ürünleri, hazır giyim, altın ve değerli kaplama mücevherat, ev tekstil ürünleri, alüminyum çubuk profiller, elektrikli ev aletleri, demir-çelik eşyalar, mobilya ve aksamı, bakır hurda, yaş ve kuru meyve ve sebzeler öne çıkıyor.



Çek sermayesinin Türkiye'deki yatırımları enerji sektörü ağırlıklı olmak üzere 2.5 milyar doları aşarken, ülkedeki küçük ölçekli Türk yatırımı henüz 30 milyon dolara ulamış bulunuyor.



>> Türk-Çek İş Forumu'nda konuşan TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, küresel krizin etkisinin azaltılması için daha fazla işbirliği ve ticarete ihtiyaç olduğunu söyledi.

TÜRK ÇEK İŞBİRLİĞİNDE yeni bir ivme

Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Klaus ile Türk-Çek İş Forumu'na katılan Cumhurbaşkanı Gül, iş insanlarının iki ülkenin dışında da işbirliği yapabileceğine dikkat çekerek, "Ortaklıklar yapın. Gerek burada, gerek Çek Cumhuriyeti'nde, gerek Avrupa'nın başka bir ülkesinde, gerekse daha uzak coğrafyalarda el birliği içerisinde çalışın. Hem siz kazanın, hem biz kazanalım" dedi.



>> Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Çek iş insanları ve Çek sanayisinin Türkiye'de çok itibarlı bir yeri olduğunu belirtti.

Türk-Çek İş Forumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği TOBB) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan ve Çek Cumhuriyeti Sanayi ve Ticaret Bakanı Martin Kuba'nın katılımıyla TOBB Birlik Merkezi'nde yapıldı.

Forum'da bir konuşma yapan TOBB / DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, dünya ekonomisinin önemli ve kritik bir süreçten geçtiğine işaret ederek, eski alışkanlıkların terk edildiğini, ekonomi yönetiminde de anlayışların değişmek zorunda kaldığını anlattı.

AB'deki gelişmeleri çok yakından takip ettiklerini vurgulayan Hisarcıklıoğlu, Türk özel sektörünün en büyük ticaret ortağının AB olduğunu ifade ederek, yatırım ve turizm anlamında da AB'nin önemine değindi. Hisarcıklıoğlu, "AB'deki gelişmelere göre biz de kendi vizyonumuzu çiziyoruz" dedi.

AB'deki sürecin, ekonomilerin temel önceliğinin büyüme olması gerektiğini, aksi takdirde ne işsizliğe ne borçlanmaya ne de kamu açıklarına çözüm üretilemeyeceğine dikkat çeken Hisarcıklıoğlu, Çek Cumhuriyeti'nin, AB coğrafyasında güçlü üretim kapasitesine sahip ülkelerden biri olduğunu vurguladı.

TOBB/DEİK BAŞKANI HİSARCIKLIOĞLU: "ÇEK CUMHURİYETİ İLE TİCARETİN ARTMASINI ÖNEMSİYORUZ"

Türkiye ekonomisinin küresel kriz karşındaki gelişimini anlatan TOBB /DEİK Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Küresel krizin etkisinin azaltılmasının tek yolu daha fazla işbirliği, daha fazla ticaret. Artık gelişen ülkeler dünya ekonomisinin dinamosu. Bu bölgenin en hızlı kalkınan iki ülkesi ise Türkiye ve Çek Cumhuri-



>> Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini desteklediğini belirtti.



>> Türk-Çek İş Forumu'nda iki ülke arasında iş anlaşmaları imzalandı.

yeti. Sadece karşılıklı işbirliği değil, üçüncü ülkelerde de işbirliği potansiyelimiz çok yüksek" diyerek, ortaklık kültürünün Çek firmalarının zaten bildiği ve iyi uyguladığı bir yöntem olduğunu söyledi. Türkiye'de yatırım yapan Çek firmalarının kâr ettiklerine işaret eden Hisarcıklıoğlu, "Biz Türkiye ve Çek Cumhuriyeti arasındaki yatırım ve ticaretin artmasını çok önemsiyoruz" dedi. Ticarette yaşanan sıkıntıları da dile getiren TOBB/DEİK Başkanı Hisarcıklıoğlu şöyle konuştu:

"2006 yılındaki ziyaretinizde bu konudaki isteğimizi ortaya koymuş ve Çek Sanayi Konfederasyonu ile işbirliği anlaşması imzalamıştık. Bu kapsamda son 5 yılda, Türkiye'nin Çek Cumhuriyeti'nden yaptığı ithalat yüzde 222 arttı. Ama Çek Cumhuriyeti'ne yaptığımız ihracat, sadece yüzde 52'de kaldı. Bu durum Çek Cumhuriyeti'nden kaynaklı değil. AB ile Gümrük Birliği anlaşması yapmış, tam üyelik müzakerelerine başlamış bir ülke olarak üç tane ana konuda sıkıntımız var. Bunlardan bir tanesi; ticareti serbest diyoruz, mal dolaşımlarına serbest diyoruz, fakat bu malı satacak olan Türk iş insanlarının önüne tarife dışı belgeler koyuyoruz. Vize engeli var. Türkiye Çek Cumhuriyeti'ne mal almak istediği zaman vize engeli ile karşı karşıya kalıyor.

İkinci bir sıkıntımız özellikle AB'den kaynaklı olarak Türk nakliye firmalarına uygulanan kotadır. Türkiye ile AB ülkeleri arasında mal hareketleri serbest ama maalesef malı taşıyan kamyonlara kota var. Bunu anlayabilmek mümkün değil. Çek Cumhuriyeti'nde bunu aşmış durumdayız ama Avrupa'nın genelinde bu büyük bir problem.

Bir önemli konuda da, eğer AB dünyanın herhangi bir üçüncü ülkesi ile serbest ticaret anlaşması imzalarsa Türkiye de buna taraf olmak durumunda. Yani AB, Güney Kore ile serbest ticaret anlaşması imzaladığı zaman Güney Kore'nin malları gümrüksüz olarak Türkiye'ye girebiliyor. Türkiye serbest ticaret anlaşmasına taraf olamadığı için biz malımızı Güney Kore'ye gönderdiğimiz zaman karşımızda yüksek gümrük duvarları ile karşı karşıya kalıyoruz. Serbest ticaret anlaşmalarına muhakkak taraf olmamız lazım."

> "Türkiye ve Çek Cumhuriyeti arasındaki **yatırım ve ticaretin artmasını** çok önemsiyoruz. Sadece karşılıklı işbirliği değil, üçüncü ülkelerle de işbirliği potansiyelimiz çok yüksek."
>
> **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU**
> TOBB Başkanı

CUMHURBAŞKANI GÜL: "TÜRKİYE İLE ÇEK CUMHURİYETİ İLİŞKİLERİ ÇOK ESKİYE GİDER"

TOBB İkiz Kuleler'de düzenlenen Türk-Çek İş Forumu'nda konuşan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, iki ülke ticaretinin Avrupa'da yaşanan bütün durgunluğa rağmen geliştiğini ve arttığını belirtti. Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Klaus'un bir ekonomist olduğunu ve geçmişte Başbakanlık ve Bakanlık yaptığını dile getiren Cumhurbaşkanı Gül, "Eminim ki Türkiye'deki değişiklikleri yakından takip ediyordur. Türkiye'nin bu 6 yılda nereden nereye geldiğini en iyi bilen kişilerden biridir. Kendisiyle zaman zaman bir araya geldiğimizde bu konuları tartıştığımız için ilgisini yakından biliyorum" diye konuştu.

Türkiye'nin Çeklerle ilişkisinin çok eskiye dayandığını, Çek iş insanlarının ve Çek sanayisinin Türkiye'de çok itibarlı bir yeri olduğunu, Türk sanayisinde Çek makine sanayinin öneminin herkes tarafından bilindiğini anlatan Cumhurbaşkanı Gül, "Cumhurbaşkanı ile burada bulunmamız sizi teşvik içindir. Sizi teşvik etmek istiyoruz" dedi.

Çek enerji sektörünün Avrupa ve Avrupa dışındaki başarılarının çok iyi bilindiğini söyleyen Cumhurbaşkanı Gül, Türkiye'nin birçok enerji üretim tesisinde Çek Cumhuriyeti'nde üretilen türbinlerin kullanıldığını belirterek, bu alanda yapılacak ortak çalışmaların, işbirliği potansiyelini daha da artıracağını söyledi.

İş insanlarının iki ülkenin dışında da işbirliği yapabileceğine dikkat çeken Cumhurbaşkanı Gül, "Türkiye'nin hinterlandı geniş. Orta Doğu, Orta Asya, Kafkaslar başta olmak üzere Afrika ve daha uzak coğrafyalara Türk iş insanları gitmekte ve oralarda çok başarılı işler yapmakta. Geleneğe daya-



nan bu işbirliğini geleceğe taşımamız lazım. O bakımdan ortaklıklar yapın. Gerek burada, gerek Çek Cumhuriyeti'nde, gerek Avrupa'nın başka bir ülkesinde gerekse daha uzak coğrafyalarda el birliği içerisinde çalışın. Hem siz kazanın, hem biz kazanalım" diye konuştu.

ÇEK CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI KLAUS: "TÜRKİYE AVRUPA'YI PEMBE GÖZLÜKLERLE GÖRÜYOR"

Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus da altı yıl aradan sonra Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirdiğine dikkat çekerek, "Çok açık ve bariz bir şekilde işbirliğimizi olabildiğince genişletmek bizim için de faydalıdır" dedi. İşbirliklerine hazır olduklarını söyleyen Klaus, Türkiye'nin ulaştığı rakamlarla Çin'i geçtiğinin bilincinde olduklarını, Avrupa'nın içinde bulunduğu krizin kendilerini frenlediğini dile getirerek, "Eğer ihracatınızın yüzde 85'i Avrupa'ya olsaydı o büyük gelişmeyi sağlayabilecek miydiniz, onu bilemiyorum" değerlendirmesinde bulundu. Ülkelerinin ticaretine çok yönlülük kazandırabilmek için Türkiye'de olduklarını ifade eden Klaus, "Çek Cumhuriyeti Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini içten desteklemektedir" dedi.

Türkiye'nin Avrupa'ya pembe gözlüklerle bakarak tozpembe gördüğünü söyleyen Klaus, "Bazen bu pembe gözlüklerin çıkarılması gerektiğinin iyi olacağını düşünüyorum" şeklinde konuştu.



>> TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus'a bir hediye takdim etti.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BABACAN: "TÜRKİYE 2012'DE DE BÜYÜYECEK"

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan da, Türk-Çek İş Forumu'nun iki ülke arasındaki işbirliğinin perçinlenmesine, ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da ileri seviyelere taşınmasına, iş insanları arasındaki işbirliğinin derinleşmesine önemli katkılar sunacağına inandığını belirtti. Türkiye'nin küresel kriz öncesinde hem bankacılık alanında, hem de kamu maliyesinde önemli adımlar atıldığını ifade eden Babacan, sosyal güvenlik ve sağlık reformunun tamamlandığını, şu anda Avrupa'da tartışma konusu olan ne kadar reform alanı varsa Türkiye'nin aslında 2002-2007 arasındaki dönemde bunları yaptığını anlattı. Babacan, konuşmasına şöyle devam etti:

"Hem 2010 yılı, hem de 2011 yılı Türkiye'de çok yüksek büyüme oranlarını yakaladığımız yıllar oldu. Bu yıl da yine Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomilerinden birisi olacağız. Her ne kadar büyüme oranımız bir miktar düşecek de olsa yine de Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomilerinden birisi olacak Türkiye. Buradaki tablo gerçekten büyük bir potansiyeli gösteriyor. Hem Çek iş dünyası için hem de Türk iş dünyası için gerçekten önemli bir potansiyel. Hem Çek Cumhuriyetinin hem de Türkiye'nin Avrupa pazarlarına olan bağımlılığını da azaltma gibi bir gerekliliği var aynı zamanda. Dolayısıyla iki ülke arasındaki işbirliğinin artması, ticaret hacminin artması AB pazarlarına olan bağımlılığı da azaltacak önemli bir fırsat kapısı. Özellikle Çek iş dünyası için buna dikkati çekmek istiyorum."



>> Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus, TOBB Protokol Anı Defteri'ni imzaladı.



>> TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk-Çek İş Forumu'na katılan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus'a 6 yıl önce yapılan toplantıda çekilen fotoğrafları gösterdi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI MERCAN

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Murat Mercan yaptığı konuşmada, Uluslararası Enerji Teşkilatı'nın tahminlerine göre, 2010-2015 arasındaki dönemde dünyada enerji talebinin üç kat artacağını dile getirerek, bu talebin yaklaşık yarısının Çin ve Hindistan'a ait olacağını söyledi. Önümüzdeki yıllarda petrole bağımlı kaynakların enerji sektörüne hâkim olmaya devam edeceğini anlatan Mercan, nükleer enerji üretimi konusunda da artış yaşanacağı öngörüsünde bulundu.

Yenilenebilir enerji alanında da özellikle Türkiye başta olmak üzere dünyanın tüm ülkelerinde ortalamanın üzerinde bir artış beklediklerini belirten Mercan, Türkiye'de 2023 itibarıyla yenilenebilir enerji üretimi oranının toplam enerji üretimi içerisindeki payının yüzde 30 olmasını beklediklerini, şu anda bu oranın yüzde 5 civarında olduğunu belirtti.

TÜRK-ÇEK İŞ KONSEYİ EŞ BAŞKANI AKIMAN

DEİK Türk-Çek İş Konseyi Eş Başkanı Nazmi Akıman da Türkiye ile Çek Cumhuriyeti arasındaki dış ticaret hacminin geçen yıl 2,5 milyar euronun üzerinde gerçekleştiğini, ancak bu rakamın yetersiz olduğunu söyledi. İki ülke arasında tekstil, otomotiv, elektronik aletler konusunda yatırımlar yapıldığını anlatan Akıman, enerji, inşaat, bankacılık, demir çelik, çimento sektörlerinde de ortak yatırımlar yapılabileceğini söyledi. Akıman, son yıllarda iki ülke arasındaki yakın ekonomik ilişkilerin ümit vadeden bir şekilde sürdüğünü ifade etti.

ÇEK SANAYİ KONFEDERASYONU BAŞKANI HANAK

Çek Sanayi Konfederasyonu Başkanı Jaroslav Hanak, altı yıl önce Çek iş insanlarıyla Türkiye'ye geldiklerini anımsatarak, bugün Türk firmalarıyla iş yapma konusunda daha istekli olduklarını söyledi. Çek Cumhuriyeti'nin Türkiye'de yatırım yapan ülkeler arasında ilk sırada olduğunu ifade eden Hanak, başta enerji olmak üzere madencilik, tıbbi ekipman, ilaç, inşaat, bilişim ve eğitim alanlarındaki işbirliğini geliştirmek istediklerini dile getirdi. Hanak, Çek firmalarının ticaret ve yatırım olanaklarını konuşmak için sabırsızlandığını belirtti.

>> Çek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vaclav Klaus, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu.

